

**Intervenció a la 78a Assemblea General de les Nacions Unides**  
**Discurs del cap de Govern, M. I. Sr. Xavier Espot Zamora**

Nova York, 22 de setembre del 2023

Senyor president,  
Senyor secretari general,  
Excel·lències,  
Senyores i senyors,

Voldria iniciar aquesta intervenció felicitant Sa Excel·lència l'ambaixador de Trinidad i Tobago, Denis Francis, per la seva elecció com a president de l'Assemblea General, així com Sa Excel·lència Çsaba Körösi, que, en un context internacional convuls, ha mantingut amb rigor i eficàcia l'activitat de l'Assemblea al llarg del 77è període de sessions.

Li agraïm, senyor president, el lema que ha escollit: “Reconstruir la confiança i reactivar la solidaritat: accelerar l'acció sobre l'Agenda 2030 i els seus Objectius de desenvolupament sostenible cap a la pau, la prosperitat, el progrés i la sostenibilitat per a tots”. El fem nostre perquè respon plenament als principis amb els quals Andorra treballa, tant des del vessant de la política interna com des de la perspectiva de la política internacional. Podeu comptar, senyor president, amb el suport lleial del nostre país, Andorra, per a la 78a sessió i us desitgem molts encerts.

Poques setmanes abans de la celebració d'aquest debat general, el secretari general de les Nacions Unides, António Guterres, feia una nova crida als països a actuar de manera radical i urgent perquè, com ens va advertir, “l'era de l'escalfament global s'ha acabat, ara és el moment de l'ebullició global. El canvi climàtic està aquí. És aterrador. I només és el principi”.

No cal buscar subterfugis ni negar l'evidència: les emissions de gasos d'efecte hivernacle causades pel consum sense límits dels recursos naturals han portat el nostre planeta a l'esgotament, i aquest estiu s'ha fet més evident que mai.

Les temperatures extremes, que van provocar més de 61.000 morts a Europa el 2022, l'onada d'incendis al continent Nord-americà i a la costa Mediterrània o el Niño comencen a ser fenòmens habituals que estan fent del món un lloc més sec, amb terrenys menys cultivables i amb més persones que han d'abandonar el seu lloc d'origen perquè la degradació ambiental els ha convertit en refugiats climàtics condemnats a viure lluny de casa seva.

Els culpables del canvi climàtic som nosaltres, els humans i, per tant, les solucions per aturar-lo no vindran de la mateixa naturalesa que estem danyant, sinó de la nostra capacitat per alterar el model productiu i organitzatiu de les nostres societats.

És tard per evitar algunes conseqüències que, malauradament, ja són irreversibles, però no per frenar-ne d'altres i evitar que la temperatura global augmenti més d'1,5 graus d'aquí a final de segle.

Per fer-ho calen grans transformacions i canvis socials i econòmics, perquè la lluita contra el canvi climàtic i la seva conscienciació no és una qüestió merament científica o tecnocràtica que s'ha de deixar en mans dels experts, sinó que és sobretot un problema polític, social, econòmic, ètic i, fins i tot, filosòfic que deixa entreveure les enormes desigualtats del nostre món.

I aquí és més present que mai la nostra convicció que les solucions rau en el marc d'una nova forma de multilateralisme més orientada a l'acció col·lectiva, a reforçar i a reconstruir la cooperació internacional per tal de facilitar els recursos adequats a les regions i promoure una governança inclusiva i polítiques coordinades i solidàries.

Aquí, senyores i senyors, a les Nacions Unides, és on hem d'identificar les crisis i deixar clares les nostres posicions i les nostres accions i compromisos en benefici del bé comú. Hem de recordar més que mai els valors fundacionals d'aquest organisme, que va néixer sobre les runes del conflicte bèl·lic més devastador de la història.

Un organisme al servei de la pau, el diàleg i el multilateralisme, per evitar el flagell de la guerra. Però, dissortadament, la guerra és present. Europa continua preocupada davant d'un conflicte que ha acabat convertint-se en una guerra de desgast, amb conseqüències enormes per a la població civil ucraïnesa.

Des del nostre país, condemnem enèrgicament aquesta violació de la integritat territorial i la sobirania d'Ucraïna i ens hem adherit a les declaracions d'aquesta Assemblea General, a les posicions expressades per d'altres organismes com el Consell d'Europa i a les sancions internacionals, en particular les de la Unió europea.

El Iemen, Pakistan, Etiòpia, el Sahel i d'altres territoris ja no copen grans titulars als mitjans de comunicació, però continuen sent zones de conflictes enquistats, on les persones més vulnerables en són les principals damnificades. Andorra contribueix al suport dels més vulnerables, especialment de les dones i dels infants, a través dels programes de l'UNICEF i de la Creu Roja Internacional, amb la seva lloable labor sobre el terreny.

A més, durant aquest any, el continent africà no ha deixat de ser font de preocupació, amb ruptures de la democràcia en molts estats de l'oest, sovint sota l'amenaça terrorista.

El passat mes de juliol es commemorava el 25è aniversari de l'adopció de l'Estatut de Roma, tractat fundacional de la Cort Penal Internacional. Aquesta efemèride ens serveix com un poderós recordatori de la necessitat imperiosa de promoure la justícia per a totes les víctimes de crims de guerra, crims contra la humanitat, genocidis i violacions dels drets humans.

Sota aquest convenciment, Andorra va ser, juntament amb altres petits estats europeus i la societat civil, agrupada a través d'ONGs, una peça clau per a la creació de la Cort Penal Internacional i vol continuar-ho sent en la fita d'enfortir i empoderar encara més aquest organisme.

Senyor president,

Aquest any, representar el meu país en aquesta Assemblea pren per a mi un significat més especial que mai; el passat 28 de juliol va fer trenta anys que Andorra es convertia en el 184è estat membre de les Nacions Unides.

L'aprovació de la Constitució andorrana el 1993 ens va permetre assolir el reconeixement internacional, fer sentir la nostra veu fora de les nostres fronteres i alinear-nos amb el dret internacional.

I permeteu-me que per commemorar aquesta efemèride tan important per a totes les ciutadanes i els ciutadans d'Andorra recordi les paraules que el cap de Govern Òscar Ribas Reig va pronunciar des d'aquest mateix faristol –ara fa tres dècades– sobre com un país de petita dimensió territorial com Andorra pot contribuir a millorar aquest món.

Deia així: “Som un estat petit, però conscient del valor d'allò que és autèntic i que, en un món segons com desmesurat, la dimensió reduïda pot significar una aportació d'equilibri i convivència.

Quina hauria de ser la talla ideal d'un estat? Evidentment, ni l'economia ni la ciència política poden donar la resposta adequada. Aristòtil nota, en la seva *Política*, que el volum de la *polis* ha de permetre que tothom conegui el caràcter dels altres; el territori, segons diu, ha de poder contemplar-se totalment des del cim d'una muntanya: Andorra respon a aquestes característiques humanes i geogràfiques”.

I és des d'aquesta perspectiva humana del valor d'allò que és autèntic, des de la llibertat i des del que val la pena estimar i preservar –que ens ha concedit més de set-cents cinquanta anys d'història de pau– que podem aportar els nostres coneixements i compromisos als reptes comuns i fer-ho des del multilateralisme.

Senyores, senyors,

Al Principat d'Andorra, a les escoles i als espais per a infants, hi ha els cartells que ens recorden els disset Objectius de desenvolupament sostenible de l'Agenda 2030 i aquests cartells estan situats a la vista dels adults. Una metàfora de la nostra societat.

Una crida dels infants als adults. Un recordatori que el temps passa i que el futur està a les nostres mans. Un darrer avís sobre la nostra responsabilitat i credibilitat per accelerar el procés, per anar més enllà i reformular les estructures actuals per avançar cap a una nova governança financera, tecnològica i ambiental que permeti un creixement basat en la sostenibilitat, la cooperació i la igualtat, i que assenti les bases de futur dels nostres infants i joves.

L'Agenda 2030 és un full de ruta universal que guia el futur del planeta cap a societats de pau sostenibles, resistents i integradores.

El compromís d'Andorra en l'acompliment dels objectius és ferm, tal com ha quedat palès en la presentació dels dos informes nacionals voluntaris de seguiment sobre l'aplicació dels ODS.

Per aquest motiu, Andorra va adoptar el Pla estratègic nacional sobre la implementació de l'Agenda 2030, en el qual queda palesa la implicació del Govern, de la resta d'institucions i de la societat andorranes, en conjunt, per treballar per al desenvolupament sostenible del nostre planeta, per construir societats més justes i per no deixar ningú enrere.

Des d'aquest punt de vista, reconeixem i aplaudim el treball incessant del secretari general, el senyor Guterres, i de la presidència de l'Assemblea General per unir esforços, perquè encara tenim una finestra oberta per assegurar un futur viable i sostenible per a totes i tots.

I en concret, l'organització durant aquests dies de la Cimera dels Objectius de Desenvolupament Sostenible en què Andorra ha participat activament.

Per assolir aquests objectius, l'educació és un dels millors instruments, és la base del progrés, l'eix vertebrador de les societats i l'element fonamental per al creixement personal i col·lectiu, com a garantia d'igualtat d'oportunitats, de respecte, de civisme, de democràcia i de futur.



Andorra va ser part activa de la cimera de la Transformació de l'Educació, que es va celebrar l'any passat, des del convenciment que podem contribuir compartint la nostra experiència a implementar l'ODS4 per garantir una educació de qualitat, inclusiva, equitativa i multilingüe, i per promoure oportunitats d'aprenentatge durant tota la vida i per a totes i tots els infants i joves.

Andorra acorda una importància particular a l'educació, la qual cosa ens permet oferir una excel·lent formació de base perquè infants i joves –de 65 nacionalitats diferents– creixin en un context d'aprenentatge dels valors fonamentals de la democràcia i els drets humans, amb altes cotes de cohesió social i diversitat, i amb un fort sentiment de pertinença.

Juntament amb l'educació, l'accés a la sanitat és un altre dels pilars bàsics de qualsevol societat.

La pandèmia de la COVID-19 va suposar una prova de resistència, un test d'estrès per a la sanitat que, en el cas d'Andorra, vam poder superar gràcies al fet de tenir un sistema sòlid i gràcies als professionals que l'integren, que van honorar la seva professió amb un esforç ingent per salvaguardar la població.

Cal destacar el paper de l'Organització Mundial de la Salut, que enguany arriba al seu 75è aniversari. Setanta-cinc anys dedicats a lluitar contra les malalties que amenacen de forma continuada alguns

països, contra les epidèmies i les pandèmies, perquè no totes porten el nom de COVID-19, i per fer front a les desigualtats estructurals d'accés als serveis de salut, ja sigui física o mental, per part de la població.

La igualtat de gènere és una qüestió d'injustícia social històrica. És obvi que el passat no es pot canviar, però sí que podem actuar per avançar cap a una societat igualitària, perquè si volem assolir la transformació necessària per a la sostenibilitat del planeta no podem deixar la meitat de la humanitat enrere.

En aquest sentit, en els darrers anys el nostre país ha fet de la igualtat de gènere i de la no-discriminació un dels seus valors essencials i ha articulat lleis pioneres i ambicioses per a la seva defensa que es transmeten també a les escoles. L'educació de les nenes i la formació de les dones són una prioritat interna i de la nostra tasca de cooperació internacional.

Andorra és un país d'alta muntanya especialment sensible al canvi climàtic, que amenaça seriosament la nostra biodiversitat, el cicle hídric i, fins i tot, el nostre *modus vivendi*.

Ateses les especificitats geogràfiques del nostre territori, enclavat als Pirineus, som membres molt actius de l'Aliança de les Muntanyes, el *Mountain Partnership*, i vam defensar que la Declaració d'Aspen inclogués una menció específica dels Pirineus, com ja es va fer amb altres regions muntanyenques.

Advoquem perquè la vulnerabilitat particular de les zones de muntanya arreu del món gaudeixi d'una atenció particular en els fòrums internacionals de lluita contra el canvi climàtic.

Una lluita que no es pot guanyar sense una aposta clara per la transició energètica, un dels reptes mundials que també està afrontant el nostre país, amb el compromís internacional i nacional, amb les nostres ciutadanes i ciutadans, per encaminar-nos cap a la neutralitat de carboni.

L'adhesió d'Andorra com a membre de la Coalició per la Neutralitat de Carboni ens permet aprendre i compartir experiències amb els altres estats membres.

Hem estat capdavanters a fixar una taxa verda mitjançant l'establiment d'un preu del carboni de 30 euros per tona –que ens permet avançar cap a una mobilitat més sostenible–, hem aprovat una llei d'economia circular que fixa el 2035 com l'horitzó per assolir un model de producció en què la majoria dels residus passin a ser subproductes que es tornen a introduir a la cadena productiva, amb especial èmfasi en la lluita contra el malbaratament de recursos i, en concret, dels aliments i hem implementat la gratuïtat generalitzada del transport públic per ajudar les persones amb menys recursos, però també per reduir els viatges amb vehicles privats.

Senyor president,

Som un estat que busca l'encaix amb la Unió Europea perquè per avançar no podem obviar aquesta certesa: la interdependència geogràfica i demogràfica del nostre país amb Europa és total.

L'europèitxació dels valors de la nostra societat, de la nostra legislació, que s'inspira fortament en el dret comunitari o les aspiracions professionals dels nostres joves, que cada dia s'enfronten a un mercat de treball més exigent, són motius més que suficients que ens obliguen a no donar l'esquena a Europa.

De la mateixa manera, es essencial seguir treballant per la defensa dels valors del multilateralisme, dels drets humans, de la democràcia i de l'Estat de dret. Ens han d'ajudar a promoure la pau i la seguretat tant en el continent Europeu com a la resta del món.

Excel·lències,

Hem sotmès aquest planeta a molta pressió. Com deia abans, la finestra encara està oberta, però també és cert que cada cop l'escletxa és més minsa i es pot tancar de cop.

Hem d'aprofitar l'era del coneixement científic i, en aquest sentit, voldria posar de relleu la importància que representa la ciència que tant ens ha ajudat a millorar la nostra condició de vida.

Avui sabem molt més sobre el comportament de l'atmosfera, de la seva interacció amb la terra i els oceans, dels efectes sobre els recursos hídrics o de la pervivència de les espècies. I el guió a seguir no pot ser un monòleg, sinó que ha de ser un diàleg de tots els pobles i per a tots els pobles.

Per aquest motiu, des del nostre país estem preparats per cercar més que mai els punts de convergència necessaris per reconstruir la confiança i reactivar la solidaritat: accelerar l'acció sobre l'Agenda 2030 i els seus Objectius de desenvolupament sostenible, com he anunciat abans, i treballar per preparar de la millor manera la Cimera del futur que tindrà lloc al 2024 cap a la pau, la prosperitat, el progrés i la sostenibilitat per a tots.

Les gairebé vuit dècades d'existència de l'Organització de les Nacions Unides ens permeten extreure moltes lliçons, en molts àmbits: des del manteniment de la pau fins a la lluita contra el canvi climàtic.

I totes aquestes lliçons tenen un element en comú: Els grans reptes de la humanitat requereixen de la participació de tots els països i de tots els pobles. Perquè la comunitat internacional progressa quan pren consciència de les seves interdependències i del fet que cap país no és prou gran per afrontar els reptes tot sol.

I perquè les solucions, per ser justes i sostenibles, han d'incloure tothom. Es tracta de posar les bases sòlides d'un futur on ningú no quedi de banda i on s'exigeixi corresponsabilitat a tothom.

Així és com les andorranes i els andorrans entenem que cal enfocar els esforços per assolir els Objectius de desenvolupament sostenible, la lluita contra el canvi climàtic, l'extensió d'una educació de qualitat per a tots els habitants del planeta, l'enfortiment de les institucions de governança econòmica i totes les aspiracions de la comunitat internacional que ressonen en aquesta Assemblea General.

Sabeu que podeu comptar amb el compromís d'Andorra per seguir avançant i per fer-ho junts.

Moltes gràcies!

